Vladas STATKEVIČIUS
(1911 05 11 – 1999 07 27)

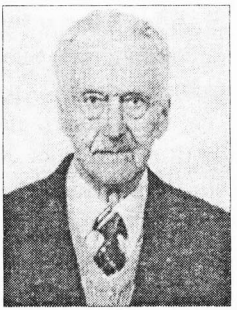

Liepos pabaigoje alsiame karštyje tyliai į Anapilį iškeliavo Garbės kraštotyrininkas, Lietuvos karininkas Vladas Statkevičius, nugyvenęs neramų ir turiningą gyvenimą.

Vladas Statkevičius gimė 1911 m. gegužės 11 d. Jurbarko r. Naujininkų kaime. Baigęs Tauragės aukštesniąją komercijos mokyklą, studijavo Vytauto Didžiojo universitete, tačiau neilgai - atlikęs karinę prievolę, tarnavo Lietuvos kariuomenėje. 1939 m. Lietuvos kariuomenės gretose įžengė į išvaduotą Vilnių. Šitų biografijos faktų V. Statkevičius negalėjo rašyti jokiose anketose. Mokytojavęs įvairiose vietose, 1949 m. persikėlė į Šilalę, kurioje praėjo visas kūrybingiausias, vaisingiausias gyvenimo etapas.

Įgimtas smalsumas, noras pažinti Lietuvą skatino V. Statkevičių nuo jaunų dienų keliauti - pėsčiomis, dviračiu, baidare - ir atvedė į kraštotyros veiklą. Draugijos nariu tapo 1962 m. Nuo tų metų išrinktas Šilalės rajono skyriaus tarybos pirmininku, organizavo kraštotyros judėjimą rajono mokyklose. Pradėjęs gilintis į seniausiąją Lietuvos istoriją, susidomėjo archeologijos paminklais, ėmė susirašinėti su archeologais A. Tautavičiumi, V. Daugudžiu, V. Urbanavičiumi ir kt., dalyvavo žvalgomosiose archeologijos ekspedicijose, paminklų tyrinėjimuose ir mokėsi. Įgytos žinios padėjo išaiškinti kelias dešimtis Šilalės r. senkapių ir pilkapių; jo siūlymu Žvilių, Gedminiškių, Leviškių, Upynos, Paragaudžio, Kaštanaulių, Obelyno, Pajūrio, Gulbių, Severėnų, Juodainių, Rūtelių ir kt. senkapiai paskelbti archeologijos paminklais.

V. Statkevičius bendradarbiavo ne tik su archeologais - talkino ir MA Istorijos instituto etnologams, rinkdamas įvairią etnografijos medžiagą.

1992 m. leidykla „Mokslas“ išleido V. Statkevičiaus knygą „Šilališkiai. Darbai ir papročiai“, į kurią pateko vertingiausia surinktos etnografijos medžiagos dalis.

V. Statkevičius užrašinėjo Šilalės r. išnykusių kaimų istorijas, nuo 1975 m. pildė „Kraštotyrininko užrašus“, fiksuodamas, ką matė ir girdėjo, keliaudamas po Šilalės rajoną. Jau išėjęs į pensiją svajojo aprašyti kiekvieną rajono kampelį ir palikti šias žinias jaunimui.

Geriausieji mokytojo rinkiniai garbingai papildė MA Istorijos instituto archyvą, Kraštotyros darbų saugyklą Vilniuje, tačiau labiausiai šių darbų reikia Šilalei - kraštui, kurį mokytojas mylėjo kaip gimtinę. Niekada nesigyręs, neieškojęs garbės ir apdovanojimų, vadovavosi K. Čapeko žodžiais: „*Tu troškai kurti per daug didelius dalykus, o darysi mažus. Ir tai gerai*“. Iš virtinės mažų dalykų susipynė turtingas Didelio kraštotyrininko gyvenimas, kaip meilės Lietuvai giesmė.

Tebūna ramus poilsis Šilalės kapinėse.

Irena SELIUKAITĖ

Perspausdinta iš: Mūsų kraštas, 1999, Nr. 11, p. 157–158.

V. STATKEVIČIAUS bibliografija

1. Išaiškinta radinių vieta Dulkių Lauko senkapyje, *Spalio pergalė*, Šilalė, 1961 12 16.

2. Paižnio kaimo radiniai, *Artojas*, Šilalė, 1964 06 25, p. 3. Apie Payžnio (Šilalės r.) kapinyną.

3. Pasakoja archeologiniai radiniai, *Artojas*, Šilalė, 1964 04 04. Apie Požerės (Šilalės r.) kapinyną.

4. Vertingi archeologiniai radiniai, *Artojas*, Šilalė, 1964 06 20. Apie Šiaudalių (Šilalės r.) kapinyną.

5. Šilalės rajono senkapiai, *Kraštotyra*, Vilnius, 1966, p. 169–182.

6. Akmeniniai kirviai Šilalės rajone, *Kraštotyra*, Vilnius, 1967, p. 167–171.

7. Archeologinis radinys, *Artojas*, Šilalė, 1969 02 15, p. 3. Apie Naujojo Obelyno kapinyną.

8. Du kalavijai, *Artojas*, Šilalė, 1969 03 13, p. 3. Apie Padievaičio–Kvėdarnos radinius.

9. Ką liudija archeologija, *Artojas*, Šilalė, 1969 11 01. Apie turtinę nelygybę.

10. Žemės išsaugotos vertybės, *Artojas*, Šilalė, 1969 04 24, p. 3. Apie Žąsino kapinyną.

11. Kapinyno likimas, *Artojas*, Šilalė, 1970 07 23. Apie Didkiemio kapinyną (Šilalės r.).

12. Koks puikus mūsų rajonas, *Tarybinis mokytojas*, 1970 07 03. Apie Šilalės rajono archeologinius paminklus.

13. Išaiškinta radinių vieta, *Artojas*, Šilalė, 1971 12 16, p. 3. Apie Šarkų (Šilalės r.) kapinyną.

14. Kapinyno lobiai, *Artojas*, Šilalė, 1971 12 25. Apie Pajūralio kapinyną.

15. Muziejai po žeme, *Artojas*, Šilalė, 1971 12 21.

16. Senkapio radiniai, *Artojas*, Šilalė, 1971 10 11. Apie Burbiškių kapinyną.

17. Žalvario amžiaus radiniai, *Artojas*, Šilalė, 1971 09 18, p. 3. Apie Drobūkščių įmovinį ietigalį, Didkiemio įtveriamąjį kirvį ir Bilionių ietigalį.

18. Atrastas lobis, *Artojas*, Šilalė, 1972 08 29. Apie Kūtymų k. žalvarinių papuošalų lobį.

19. Šarūnkalnis, *Artojas*, Šilalė, 1972 12 07. Apie Rubinavo (Šilalės r.) piliakalnį.

20. Žala istorijos mokslui, *Artojas*, Šilalė, 1972 03 04. Apie Antininkų (Šilalės r.) kapinyną.

21. Žemės lobis, *Artojas*, Šilalė, 1972 09 07. Apie Jucaičių durpyno papuošalų lobį.

22. Įdomi apylinkė, *Artojas*, Šilalė, 1973 06 16. Apie Kaštaunalių (Šilalės r.) kapinyną.

23. Juodainiai, *Artojas*, Šilalė, 1973 09 22, 25, 27. Apie apylinkės archeologijos paminklus.

24. Kapinyno paslaptys, *Artojas*, Šilalė, 1973 10 30. Šiaudalių kapinynas.

25. Kur tas kelelis pilkas... *Artojas*, Šilalė, 1973 06 02. Didkiemio kapinynas ir Vilkų Lauko piliakalniai.

26. Kviečia Akmena, *Artojas*, Šilalė, 1973 06 07, p. 3. Apie Vaičių, Biržų Lauko, Žvilių, Kreivių archeologinius paminklus.

27. Nuo Varsėdžių iki Obelyno, *Artojas*, Šilalė, 1973 08 16, p. 3. Apie Vedrių piliakalnį ir Obelyno Alką.

28. Piliakalniai saugo senovę, *Artojas*, Šilalė, 1973 05 19, 22. Apie Lileikėnų, Padievaičio, Pajūralio ir Pakisio piliakalnius.

29. Retas radinys, *Artojas*, Šilalė, 1973 09 20. Apie Pakalniškių kapinyną.

30. Saugokime kultūros paminklus, *Artojas*, Šilalė, 1973 11 01. Apie Payžnio kapinyną.

31. Žemė atveria istorijos paslaptis, *Tarybinis mokytojas*, 1973 11 21. Apie Paragaudžio (Šilalės r.) kapinyną.

32. Žilų padavimų takais, *Artojas*, Šilalė, 1973 10 04, 06, 09. Apie Bilionių piliakalnį, Šiauduvos ir Payžnio kapinynus.

33. Žviliai, *Artojas*, Šilalė, 1973 01 07. Apie kapinyną.

34. Iš tūkstantmečių dugno, *Artojas*, Šilalė, 1974 10 08.

35. Girnos, *Artojas*, Šilalė, 1974 08 03. Apie rajone rastas trinamąsias girnas.

36. Ką išsaugosime ateičiai, *Artojas*, Šilalė, 1974 12 10.

37. Kepaluškalnis, *Artojas*, Šilalė, 1974 11 14. Pilių (Šilalės r.) piliakalnis.

38. Pagrybės piliakalnis, *Artojas*, Šilalė, 1974 11 02.

39. Senkapio radiniai, *Artojas*, Šilalė, 1974 07 30. Apie Burbiškių kapinyną.

40. Vertingi radiniai, *Kultūros barai*, 1974, Nr. 5, p. 52. Apie Antininkų, Pakalniškių ir Šarkų (Šilalės r.) kapinynų radinius.

41. Žemės randai, *Artojas*, Šilalė, 1974 07 25. Apie ardomus kapinynus Šilalės r.

42. Gausūs radiniai Šiaudaliuose, *Artojas*, Šilalė, 1975 10 07. Apie Šiaudalių kapinyną.

43. Kraštotyrinių lobių vertė, *Artojas*, Šilalė, 1975 05 29. Apie Žąsino kapinyną.

44. Kupstis, *Artojas*, Šilalė, 1975 12 25, p. 4. Apie Kupsčio ežero pakrančių paminklus.

45. Kur žemaičiai su kryžiuočiais grūmėsi, *Artojas*, Šilalė, 1975 11 29. Apie Kaštaunalių ir Klabų kapinynus, Treigių piliakalnį.

46. Medvėgalis, *Artojas*, Šilalė, 1975 12 20.

47. Pajūryje – senkapis?, *Artojas*, Šilalė, 1975 06 07.

48. „Paseno" senkapis, *Artojas*, Šilalė, 1975 05 17. Apie Pagrybio kapinyną.

49. Radiniai džiugina, tačiau... *Artojas*, Šilalė, 1975 10 28. Apie Dargalių kapinyną.

50. Romos monetos, *Artojas*, Šilalė, 1975 05 13. Apie Jokūbaičių (Šilalės r.) radinį.

51. Tikimės gerų radinių, *Artojas*, Šilalė, 1975 07 22. Apie Kaštaunalių kapinyno tyrinėjimus.

52. Žvilių senkapis, *Artojas*, Šilalė, 1975 11 25.

53. Ką dar rasime Juodainiuose?, *Artojas*, Šilalė, 1976 06 01. Apie kapinyną.

54. Nauja radinių vieta, *Artojas*, Šilalė, 1976 06 15. Apie Varsėdžių kapinyną.

55. Radiniai Gulbių kaime, *Artojas*, Šilalė, 1976 05 15. Apie kapinyną.

56. Senkapis atrastas, *Artojas*, Šilalė, 1976 11 19. Apie Rūtelių kapinyną.

57. Treigiai, *Artojas*, Šilalė, 1976 03 04. Apie piliakalnį.

58. Vaičiai, *Artojas*, Šilalė, 1976 04 03. Apie piliakalnį.

59. Nauji Šilalės rajono archeologiniai paminklai, *Muziejai ir paminklai*, Vilnius, 1980, sąs. 3, p. 39–43, 97. Apie Apvaršuvos, Burbiškių, Juodainių, Gulbių, Kvėdarnos, Obelyno, Pajūrio, Pilsūdų, Rūtelių ir Severėnų

kapinynus.

60. Saugokime pilkapius, *Artojas*, Šilalė, 1980 12 16, p. 3. Apie Jonaičių, Pajūralio, Paragaudžio ir Šakių pilkapius.

61. ...Jaunas būdamas... *Kraštotyra*, Vilnius, 1981, kn. 13, p. 74–76. Pasisakymas 70-mečio proga.

62. Ar tik kuklus paminklas, *Artojas*, Šilalė, 1981 03 24.

63. Burbiškiai, *Artojas*, Šilalė, 1983 03 25. Apie kapinyną.

64. Dargaliai, *Artojas*, Šilalė, 1983 05 13. Apie kapinyną.

65. Gražioj žemėj, *Artojas*, Šilalė, 1983 06 03. Apie Jaunodavos ir Severėnų kapinynus.

66. Iki pirmųjų mūsų eros amžių, *Artojas*, Šilalė, 1983 07 22, p. 10. Apie Žvilių kapinyną.

67. Lingės, *Artojas*, Šilalė, 1983 07 01. Apie kapinyną.

68. Pakalniškiai. Burbiškiai, *Artojas*, Šilalė, 1983 03 25. Apie kapinynus.

69. Žviliai, *Artojas*, Šilalė, 1983 01 07.

70. Dešimtoji vasara, *Artojas*, Šilalė, 1984 07 27, p. 10. Apie L. Vaitkunskienės kasinėjimus Šilalės rajone.

71. Signalų reikšmė, *Artojas*, Šilalė, 1984 03 16. Kreipimasis į visuomenę, dėl duomenų rinkimo apie kapinynus.

72. Sunaikintas Didkiemio senkapis, *Artojas*, Šilalė, 1984 05 11.

73. Dešimt archeologės vasarų, *Kultūros barai*, 1985, Nr. 1, p. 42–44. Apie L. Vaitkunskienę.

74. Pamatyti, išaiškinti, *Komjaunimo tiesa*, 1985 06 22, p. 3. Pokalbis su R. Masteika apie archeologinius paminklus.

75. Žvilgsnis į giliąją praeitį, *Kraštotyra*, Vilnius, 1985, kn. 19, p. 81–89.

76. Padavimai – turtas, *Artojas*, Šilalė, 1986 08 22, p. 11–12. Apie archeologijos paminklus.

77. Radiniai Žviliuose, *Artojas*, Šilalė, 1986 08 08, p. 12.

78. Nauji radiniai, *Artojas*, Šilalė, 1987 05 21. Padievaičio (Šilalės r.) kapinynas.

79. Radiniai dovanoja mums senovę, *Artojas*, Šilalė, 1988 03 01. Payžnio kapinynas.

80. Kai ieškome, tai ir randame, *Gimtinė*, 1989, Nr. 2, p. 4. Apie Gedminiškės (Šilalės r.) piliakalnį.

81. Mirusiųjų deginimo paprotys, *Gimtinė*, 1989, Nr. 3, p. 2.

82. Rubinavo piliakalnis, *Artojas*, Šilalė, 1989 06 27.

83. Alkakalniai, *Gimtinė*, 1990, Nr. 9, p. 3.

84. Kur Lokysta srovena, *Gimtinė*, 1990, Nr. 5. Apie pakrančių piliakalnius ir kapinynus, Šilalės r.

85. Kur šniokščia Akmena, *Artojas*, Šilalė, 1990 05 31. Apie pakrančių paminklus.

86. Payžniais, *Artojas*, Šilalė, 1990 04 24. Apie kapinynus.

87. Pajūriais, *Gimtinė*, 1990, Nr. 3, p. 3. Apie Jūros upės krantų piliakalnius ir kapinynus Šilalės r.

88. Šilalės rajono paminklų žvalgymas, *ATL 1988 ir 1989 metais*, Vilnius, 1990, p. 198–202.

89. Kūlgrindos, *Artojas*, Šilalė, 1991 02 06, p. 3.

90. Saugokime praeities vertybes, *Gimtinė*, 1993, Nr. 2, p. 3. Apie Šilalės r. archeologinių paminklų apsaugą.

91. Amžių glūdumoje, *Šilalės kraštas*, Vilnius, 1994, t. 1, p. 9–10. Apie akmens ir žalvario amžiaus radinius.

92. Archeologijos paminklai, *Šilalės kraštas*, Vilnius, 1994, t. 1, p. 272–301.

93. Nepaprastas radinys, *Gimtinė*, 1994, Nr. 7, p. 3. 1984 m. Apie Požerės (Šilalės r.) kapinyne rastą sudeginto mirusiojo kapą.

94. Šilalės krašto senkapiai ir pilkapynai, *Šilalės artojas*, 1994 07 08.

95. Žiloji senovė, *Šilalės artojas*, 1994 06 21.

96. Ponas Indijonas, milžinas Skuburlas ir kt. / Užrašė V. Statkevičius, J. Mickevičius ir kt.; Parengė J. Šuorys, *Šiaurės Atėnai*, 1996, Nr. 38, p. 9. Padavimai apie Šilalės raj. piliakalnius.

97. Bilionys, *Šilalės artojas*, 1996 11 05. Apie piliakalnį.

98. Gegužkalnis, *Šilalės artojas*, 1996 09 10, p. 4. Apie piliakalnį.

99. Prienų piliakalnis, *Šilalės artojas*, 1996 11 15.

100. Burbiškiai, *Šilalės artojas*, 1997 01 07, p. 5. Apie kapinyną.

101. Kur ilsisi mūsų protėviai, *Šilalės artojas*, 1997 04 18, p. 5. Apie kaimų kapinaites.

102. Medvėgalis, *Šilalės artojas*, 1997 09 05, p. 5.

103. Mėgės kalnas, *Šilalės artojas*, 1997 08 26, p. 4. Apie Kalvalių kaimo piliakalnį.

Sudarė Adolfas TAUTAVIČIUS